



โรคสัตว์สู่คน :

โรคใช้หูดับ

# โรคใช้หูดับ



## โรคใช้หูดับ คืออะไร

โรคใช้หูดับเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *สเตรปโตค็อกคัส ซูอิส* โดยเชือนี้จะอยู่ในทางเดินหายใจของหมู และอยู่ในเลือดของหมูที่กำลังป่วย

เชื้อ *สเตรปโตค็อกคัส ซูอิส* (*Streptococcus suis*) ที่ปกติจะมีอยู่ในหมูเกือบทุกตัว ซึ่งฝังตัวอยู่ในต่อมทอนซิลของหมู แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดโรค เว้นแต่เมื่อใดที่หมูมีร่างกายอ่อนแอ เครียด หรือป่วยด้วยโรคที่ไปกดภูมิคุ้มกัน เชื้อ *สเตรปโตค็อกคัส ซูอิส* จะเพิ่มจำนวน และติดเชื้อในกระแสเลือด ทำให้เกิดโรคในหมูและตายได้ในที่สุด แต่เมื่อคนได้รับ เชื้อ *สเตรปโตค็อกคัส ซูอิส* จะทำให้เกิดภาวะติดเชื้อ (sepsis) รวมถึง Streptococcal Toxic Shock Syndrome (STSS) ทำให้เกิดเยื่อหุ้มสมองอักเสบ ข้ออักเสบ ม่านตาอักเสบ

## วิธีการติดต่อจากสัตว์สู่คน

1. การสัมผัสกับหมูที่ติดเชื้อ รวมทั้งเนื้อหมู เครื่องในและเลือดหมูที่เป็นโรค โดยติดต่อสู่คนทางบาดแผล รอยขีดข่วนตามร่างกายหรือทางเยื่อบุตา

2. เกิดจากการบริโภคเนื้อและเลือดหมูที่ปรุงแบบดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ เช่น ลาบดิบ หลู้ดิบ ก้อยดิบ หมูกระทะ ที่มีเชื้ออยู่ ผู้ที่ได้รับเชื้อจะมีอาการหลังรับประทาน 3-5 วัน

ทั้งนี้ ผู้ที่เสี่ยงติดเชื้อโรคใช้หูดับ คือ ผู้ที่สัมผัสกับหมูที่ติดโรคโดยตรง เช่น ผู้เลี้ยงหมู ผู้ที่ทำงานในโรงฆ่าสัตว์ ผู้ที่ชำแหละเนื้อหมู และผู้ที่รับประทานเนื้อหมูดิบ

## อาการ

เมื่อได้รับเชื้อ *สเตรปโตค็อกคัส ซูอิส* สาเหตุที่ทำให้เยื่อหุ้มสมอง เยื่อบุหัวใจอักเสบ เข้าสู่ร่างกายเชื้อ *สเตรปโตค็อกคัส ซูอิส* ทำให้มีอาการไข้สูง อูจจาระร่วง มักมีประสาทหูอักเสบจนหูดับ/หูหนวกทั้งสองข้าง เวียนศีรษะ บ้านหมุน ทรงตัวไม่ได้ ถ้ารุนแรงจะหอบเหนื่อย หนาวสั่น และเยื่อหุ้มสมองอักเสบ คอแข็ง ปวดศีรษะ ข้ออักเสบ มีหนอง และอาจเสียชีวิตจากการติดเชื้อในกระแสเลือดได้

- **กลุ่มที่เสี่ยงจะมีอาการป่วยรุนแรงหากติดเชื้อ** ผู้ที่ติดสุราเรื้อรัง ผู้มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน ไต มะเร็ง หัวใจ ผู้ที่เคยตัดม้ามออก เป็นต้น

- **ข้อควรระวัง** สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการไข้สูง ปวดศีรษะอย่างรุนแรง เวียนศีรษะจนทรงตัวไม่ได้ อาเจียน คอแข็ง หูหนวก ท้องเสีย ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ภายหลังสัมผัสหมูที่ป่วยหรือหลังรับประทานอาหารที่ปรุงมาจากเนื้อหมูดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ ให้รีบพบแพทย์ทันทีและแจ้งประวัติการบริโภคหมูดิบให้ทราบ เพราะหากพบแพทย์เร็วจะช่วยลดอัตราการหูหนวกและการเสียชีวิตได้





## ระยะฟักตัว

ระยะฟักตัวของโรคประมาณ 1-3 วัน

## ระบาดวิทยา

สำนักระบาดวิทยา จัดให้โรคไข้หูดับ อยู่ในระบบเฝ้าระวัง (รง. 506) ตั้งแต่ พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา เนื่องจากอัตราการตายของโรค อยู่ระหว่างร้อยละ 5-20 เมื่อเป็นแล้วมักจะมีอาการหูดับหรือสูญเสียการได้ยิน มีการระบาดในปี พ.ศ. 2560 โดยได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้หูดับ 317 ราย เสียชีวิต 15 ราย อัตราป่วย 0.48 ต่อประชากรแสนคนและอัตราป่วยตายร้อยละ 4.73 ซึ่งพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนทุกปี ในทุกภาคของประเทศไทย

## วิธีป้องกันโรค

1. รับประทานหมูสุกเท่านั้น โดยปรุงเนื้อหมูให้สุกทั่วถึงจนเนื้อไม่มีสีแดง และควรทำให้สุกด้วยอุณหภูมิตั้งแต่ 70 องศาเซลเซียสขึ้นไป
2. ควรเลือกซื้อเนื้อหมูที่ไม่มีกลิ่นคาว สีคล้ำจากตลาดสด หรือห้างสรรพสินค้า ซึ่งจะผ่านการตรวจสอบมาตรฐานจากโรงฆ่าสัตว์
3. แยกอุปกรณ์ที่ใช้ระหว่างหมูดิบและอาหารที่ปรุงสุกแล้ว เช่น เขียง ช้อน ตะเกียบ

## ข้อปฏิบัติของโรงฆ่าสัตว์/ฟาร์มเลี้ยงหมู

1. การตรวจก่อนฆ่า : สังเกตอาการป่วยของหมูในคอกพักสัตว์ ถ้าผิดปกติให้แยกฆ่าต่างหาก
2. การตรวจหลังฆ่า : สุ่มตรวจวิเคราะห์การปนเปื้อนในเลือดหรือผลิตภัณฑ์จากหมูเป็นประจำ หากพบความผิดปกติต้องเก็บตัวอย่างส่งตรวจทุกครั้ง

3. การจัดลำดับการเข้าฆ่า : ในกรณีที่สงสัยหรือสังเกตเห็นอาการหมูที่มีความเครียด ให้แยกหมูเหล่านี้เข้าฆ่าในลำดับท้ายสุด เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไปสู่ซากหมูที่ปลอดภัย
4. ผู้ที่สัมผัสกับหมู : ผู้ที่สัมผัสกับหมูที่ติดโรค โดยเฉพาะผู้เลี้ยงหมู ผู้ที่ทำงานในโรงฆ่าสัตว์ ผู้ที่ชำแหละเนื้อหมู สัตวบาล สัตวแพทย์ ควรสวมรองเท้า บู๊ทยาง สวมถุงมือ รวมถึงสวมเสื้อที่รัดกุมระหว่างทำงาน หากมีบาดแผลต้องปิดแผลให้มิดชิด และล้างมือหลังสัมผัสกับหมูทุกครั้ง

## อ้างอิง

1. สำนักโรคติดต่อทั่วไป / สำนักสื่อสารความเสี่ยงฯ กรมควบคุมโรค  
<https://ddc.moph.go.th/th/site/newsview/view/978>  
วันที่สืบค้นข้อมูล 23 เมษายน 2562
2. สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กรมควบคุมโรค  
<https://www.riskcomthai.org/en/media/infographic/all-detail.php?id=35719&pcid=555&pcpage=51>  
<https://www.riskcomthai.org/2017/detail2.php?id=37453&m=event&gid=1-026-001>  
วันที่สืบค้นข้อมูล 23 เมษายน 2562
3. สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข  
<https://www.foodsafety.moph.go.th/th/news-national-detail.php?id=368&pcid=270&pcpage=63>  
วันที่สืบค้นข้อมูล 23 เมษายน 2562



โรคสัตว์สู่คน :

โรคไข้หัดpig

4. สาธารณสุขยุคใหม่ สร้างสังคมสุขภาพดี  
วิถีธรรม วิถีไทย (สาธารณสุขจังหวัด  
พิจิตร)

[http://www.ppho.go.th/webppho/newsletter/news\\_20170515172238.pdf](http://www.ppho.go.th/webppho/newsletter/news_20170515172238.pdf)

วันที่สืบค้นข้อมูล 23 เมษายน 2562

5. ฝ่ายแบคทีเรียทั่วไป สถาบันวิจัย  
วิทยาศาสตร์สาธารณสุข  
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

<http://nih.dmsc.moph.go.th/login/showimgpic.php?id=23>

วันที่สืบค้นข้อมูล 25 เมษายน 2562